

Smartare licenshantering med rätt kompetens

Det finns inga enkla genvägar till en kostnadsbesparande licenshantering som samtidigt skapar en tillfredsställande licensefterlevnad. Givetvis underlättas arbetet väsentligt av ett licenshanteringssystem som automatiskt lämnar en korrekt uppdaterad och aktuell information om relevanta avtal, installationer samt hur berörda licenser används. Men för att verkligen kunna optimera sina licens- och supportkostnader krävs en kontinuerligt uppdaterad kunskap om teknologikutvecklingen och de ständigt förändrade regelverk som omgärdar alla komplexa licensavtal från bl. a. IBM, Oracle, Microsoft, SAP, Adobe och CA.

Förutsättningar för Software Asset Management (SAM)

För att framgångsrikt lyckas med införandet av en fungerande licenshantering krävs ett väl förankrat och kommunicerat beslut i organisationens ledningsgrupp. Utan ledningens fulla stöd kan projektet hindras av helt onödiga utmaningar.

Nästa steg är att utse en Software Asset Manager som är genuint intresserad av att sätta sig in i detta unika hantverk som ofta kräver ett helhjärtat engagemang. Många organisationer tillsätter även en projektgrupp med representanter från olika interna funktioner såsom inköp, ekonomi och IT, utöver projektledaren.

Om ledningen förstår vilka substantiella besparingspotentialer som kan realiserats med en effektiv licenshantering, uppmuntrar de sannolikt projektet och sätter av en tillräcklig budget och personella resurser för att lyckas med implementationen.

Fokusera på de viktigaste licens- och supportavtalen

I nästa moment startar arbetet med att bestämma vilka licens- och supportavtal som projektet ska omfatta. Detta kan vara en utmaning i sig, eftersom det ofta finns en mängd olika avtal spridda över skilda geografiska orter och juridiska enheter. Då är det ofta en fördel att avgränsa den första etappen till att bara omfatta den viktigaste delmängden av alla leverantörer eller programvaror.

Oftast börjar man med de licenser som representerar de tyngsta ekonomiska investeringarna för att samtidigt undvika de största finansiella riskerna med en underlicensiering som annars skulle kunna uppdragas vid en ev. licensrevision.

Inventera avtalade licensrättigheter och befintliga installationer

Nu börjar det tidsödande arbetet med att analysera alla licens- och supportavtal som omfattas av den första etappen. Denna uppgift kan ofta upplevas som både svår och tråkig. Men att den licensansvarige verkligen fångar upp och förstår alla aspekter på de ingångna avtalen får en helt avgörande betydelse för projektet.

För de mer komplexa avtalen visar det sig ofta vara både värdefullt och ibland rentav nödvändigt att anlita en extern oberoende expert som kan bistå med tolkningen av de olika avtalen och som framför allt kan lämna handfasta råd om hur man bäst undviker de vanligaste fallgroparna i det fortsatta arbetet. Det kan handla om allt från oförmånliga avtalsvillkor till upptäckten av onödiga kostnader.

Vidare behöver man fastställa vilka dokument som utgör godkända licensbevis. Beroende på leverantör gäller nämligen helt olika regler – i vissa fall räknas en faktura som ett fullgott licensbevis medan andra leverantörer hävdar att en enskild faktura kan ha krediterats och därför är ogiltig. Det är därför säkrast att först kontrollera om detta har reglerats i respektive licensavtal och därefter undersöka i vilken omfattning det saknas tillräckliga och godkända underlag.

Ronny Frey är en oberoende licenskonsult vars kompetens spänner över hela fältet från IT-avtalsjuridik till tekniska och kommersiella frågor, kombinerat med en djup förståelse för verksamhetens IT-behov.

Ronny har specialiserat sig på alla komplexa licensavtal och företräder ofta sina uppdragsgivare i många leverantörsförhandlingar.

Du är välkommen att kontakta Ronny på telefon 031 - 761 0900 om Du har några frågor eller synpunkter på artikeln.

Ytterst kan man givetvis behöva kontakta respektive leverantör och efterlysa de dokument som kan komma att behövas vid en licensrevision, samtidigt som man begär en skriftlig bekräftelse på vilka dokument som utgör giltiga licensbevis.

Parallellt med avtalsinventeringen initieras en fullständig inventering av alla relevanta klient- och serverinstallationer, gärna med hjälp av något inventeringsverktyg.

Oavsett vilket verktyg eller metod som används är målsättningen att identifiera samtliga installationer på de klienter och servrar som omfattas av denna etapp.

Avstämning mellan licensinnehav och installationer mot gällande regler

Inventeringen av hårdvaran sammanställs i en rapport som därefter kan jämföras med resultatet från avtalsinventeringen, förutsatt att man faktiskt känner till och förstår de leverantörsunika licensvillkor som i många avseenden skiljer sig mellan klient- och serverbaserade programvaror, speciellt vad gäller t ex IBM och Oracle.

Mycket förenklat kan man säga att klientbaserade programvaror omges av relativt sett få regelverk medan serverbaserade mjukvaror regleras av sammansatta och mer komplexa licensvillkor som dessutom har ett direkt beroendeförhållande till den serverteknologi som används, speciellt om servermiljön är virtualiserad.

Under det senaste decenniet har alltfler leverantörer i sina licens- och supportavtal lagt in länkar som pekar på de hemsidor där leverantören ifråga har publicerat de senaste uppdaterade reglerna för sina avtal, vilket i princip gör det mer eller mindre svårt för en kund att ständigt följa upp sin licens efterlevnad.

Några exempel på "levande" hyperlänkade dokument eller avtalsbilagor:

- [IBMs](#) tabell för processortypers "värde" (Processor Value Unit – PVU)
- [Oracles](#) motsvarande tabell för processortyper (Core Factor)
- [Microsofts](#) Product Use Rights (PUR)
- [SAPs](#) licensieringsguide
- [Adobes](#) olika varianter av licensavtal
- [CAs](#) olika licensvillkor för svenska kunder

Det innebär samtidigt att äldre licensavtal trots allt kan vara giltiga då de kanske inte innehåller de hyperlänkar som efter hand har införts i nyare avtalsvillkor.

Det är först när man är helt insatt i dessa mycket omfattande regelverk som man i bästa fall kan fastställa i vilken utsträckning som man är korrekt licensierad. Äldre licensavtal kan ju i värsta fall ha blivit ogiltiga genom förändringar av installationer som plötsligt står i strid med "i tysthet" uppdaterade licensvillkor.

Återigen påminner jag om behovet av att verkligen veta vad som har avtalats, oavsett vad man som kund "tycker" att de egna licensavtalen borde omfatta.

Dessvärre förekommer det alltför ofta att kunder och leverantörer har helt olika uppfattning om hur de skrivna avtalen ska tolkas och ibland känner inte ens leverantörens egna licensrevisorer till de regler som har tillämpats historiskt.

Optimera licenser och konsolidera servrar

När man slutligen har talat med användarna om det verkliga behovet av olika programvaror och den prestanda som verksamheten ställer krav på, har man kommit till den punkt där man kan förändra de serverkonfigurationer som styr licensbehovet och därigenom sänka sina IT-kostnader. Återigen ställs krav på förståelse av sambandet mellan teknologi och licenser, eftersom många serverbaserade licenser grundar sina villkor på bl a serverns processortyp.

Copyright © 2011, Frey [licensepilot®](#) AB

Simplifying License Management™

Företagsnamn som nämnts är registrerade varumärken som tillhör respektive företag.